

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN
VUXENUTBILDNINGSAVDELNINGEN

PROJEKTPLAN
Lokala yrkesutbildningar
Dnr 10-007/664
2010-05-12

Lokala yrkesutbildningar för ungdomar 18 – 24 år

PROJEKTPLAN

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
1.1	Uppdrag till utbildningsnämnden	3
2.	Projektet lokala yrkesutbildningar	4
2.1	Ungas utanförskap	4
2.2	Gymnasiereformen 2011 – Särskilda program	5
3.	Projektets Åtaganden	6
3.1	Delprojektet "Järvalärling"	6
3.2	Utredningsuppdraget under 2010	9
3.3	Projektets värdegrund – effektivitet och bemötande	10
4.	Milstolpar	10
5.	Projektbudget	11
6.	Projektorganisation	12
6.1	Kreativt team	12
7.	Ändringar	13
8.	Risker och beroenden	13
8.1	Möten och rapportering	13
8.2	Projektadministration	13

1. INLEDNING

Vision Järva 2030 utgår från målbilden för Järvalyftet som en långsiktig investering för att förbättra levnadsvillkoren i stadsdelarna kring Järvafältet: Akalla, Hjulsta, Husby, Kista, Rinkeby och Tensta. Målsättningen är att genom medverkan från boende och samverkan med andra parter skapa en positiv social och ekonomisk utveckling som gör Järva till ett område dit många vill flytta – och stanna kvar. Järvafältet ska vara en motor för tillväxt i hela Stockholm.

För att Vision Järva 2030 ska bli verklighet struktureras medvetna insatser inom fyra huvudområden:

- Bra boende och mer varierad stadsmiljö
- Trygghet i vardagen
- Stärkt utbildning och bra språkundervisning
- Fler jobb och ökat företagande

Många av Järvas invånare har sin bakgrund i länder med stark tradition av egen företagsamhet. Detta borde gå att bygga vidare på, både genom inslag i grundskola och gymnasium och genom ökat samarbete mellan skolorna och lokala småföretag.

1.1 Uppdrag till utbildningsnämnden

Två av Järvalyftets fyra huvudpunkter är utbildning och arbete. Utifrån kommunfullmäktiges uppdrag har utbildningsnämnden påbörjat arbetet med att skapa en samlad skolstrategi utifrån Järvavisionen och Söderortsvisionen.

Bland Järvavisionens 100 punkter för ett bättre Järva finns också uppdraget att tillsammans med stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Hässelby-Vällingby samt socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden utreda förutsättningarna för lokala yrkesutbildningar. Syftet är att få fler unga i egen försörjning, eller utbildning, och stärka skolans koppling till arbetslivet.

Den aktuella målgruppen är ungdomar 18-24 år som står utanför studier och arbetsmarknad. Ansvariga förvaltningar inom staden uppskattar gruppens storlek till totalt ca 1000 ungdomar, av vilka ca hälften bor i stadsdelarna kring Järva. Det ligger i sakens natur att det är svårt att fastställa storleken på denna grupp, ungdomar i åldern ca 18-24 som står utanför både skola och arbetsmarknad och som inte heller fångas upp av jobbtorgens verksamhet.

2. PROJEKTET LOKALA YRKESUTBILDNINGAR

På vuxenutbildningsavdelningen inrättas en projektledartjänst under perioden 1 mars 2010 t o m 30 juni 2012 med uppdraget att:

- a) I samarbete med Hantverksakademin starta upp, utveckla och följa upp pilotprojektet Järvalärling
- b) Samordna arbetet inom utbildningsförvaltningen och mellan berörda nämnder
- c) Inhämta kunskap så att denna nya utbildningsform kan upphandlas och bedrivas som reguljär verksamhet fr o m höstterminen 2012.

Den totala projektkostnaden beräknas till 23 mnkr. Stadsdirektören har beviljat medel för 2010 och 2011 på totalt 14,75 mnkr. Utbildningsnämnden har ansvaret för att slutföra projektet under 2012, en kostnad som beräknas till 8,2 mnkr.

2.1 Ungas utanförskap

Den generella bilden av utanförskap bekräftas i Ungdomsstyrelsens rapport om ungas utanförskap våren 2009.¹ Enligt denna rapport varken arbetar eller studerar 38 procent av Husbys unga i åldern 20-25, att jämföra med endast 14 procent i innerstaden. Liknande siffror finns för motsvarande områden i Göteborg och Malmö. Ungdomsstyrelsen rekommenderar därför berörda kommuner att bli satsa på skolorna och på bättre samverkan med arbetsliv och högskola.

I stadsrevisionens rapport nr 11/2009 konstateras att utbildningsnämnden genom Gymnasieslussen har en tydlig och ändamålsenlig organisation för de 16-19 åringar som kan vara aktuella för det kommunala uppföljningsansvaret.² Däremot varierar de granskade stadsdelsnämndernas arbetssätt och åtgärder för de ungdomar som gymnasieslussen inte lyckas fånga upp. I Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning har flera olika utredningar/skrivelser tagits fram som rör samverkan mellan skola och social omsorg. Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning arbetar, enligt stadsrevisionen, inte alls med det kommunala uppföljningsansvaret.

Jobbtorgen utgör den gemensamma ingången till stadens olika resurser för arbetsmarknadsinsatser. I Kista har Jobbtorget även en ungdomsfilial som arbetar med att underlätta ungdomarnas väg in på arbetsmarknaden. Det pågår också flera projekt, bl a

¹ Se "Fokus 08 – en analys av ungas utanförskap", Ungdomsstyrelsen 2009-04-22

² En kommun ska fortlöpande hålla sig informerad om hur de ungdomar som fullgjort sin skolplikt är sysselsatta, i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga åtgärder.

ESF-projekten Filur och Merit.nu, som arbetar med den stora utmaningen att nå de ungdomar som varken vill arbeta eller studera.
Det finns identifierat behov av att utveckla lärlingsliknande, individualiserade, utbildningar för ungdomar som idag står utanför skola och arbetsliv och som behöver en anpassad skolform med inbyggt socialt stöd.

Ungas utanförskap

Det finns flera mått som beskriver ungas utanförskap, t ex registrerad arbetslöshet, avhopp från gymnasieskolan och uppbärande av ekonomiskt bistånd. Någon heltäckande bild av 20-24 åringar som står utanför arbetsmarknad och utbildning finns dock inte.

Ungdomsarbetslösheten för 18-24 åringar har nästa fördubblats sedan mars 2007 – från 1782 personer till 3416 personer i mars 2010. Sedan augusti 2009 har stadens ungdomsarbetslöshet varit runt 5 procent, i maj 2008 låg den under 2 procent.

Stadsdelsområden med högre ungdomsarbetslöshet än stadens genomsnitt ³

2010-mars	Rinkeby-Kista	Spånga-Tensta	Hässelby-Vällingby	Enskede-Årsta-Vantör	Farsta	Hägersten-Liljeholmen	Skärholmen	Hela staden
	7,85	6,96	5,74	5,10	6,14	4,90	7,99	4,94

Ekonomiskt bistånd

Under 2008 uppbär i staden 2 912 personer i åldrarna 18-24 ekonomiskt bistånd.⁴

Gymnasieskolans resultat

För stadens kommunala gymnasieskolor har andelen elever som har minst Godkänt i alla ämnen legat strax under 70 % under flera år. Andelen avhopp från gymnasieskolan ligger också relativt stabilt runt 5 %, eller knappt 1 000 elever.⁵

2.2 Gymnasiereformen 2011 – Särskilda program

I Gy2011 ersätter fem särskilda program det individuella programmet. Behörighetskraven till gymnasieskolans nationella program skapar behov av särskilda utbildningsvägar för de som inte når upp till målen. I dagens system är dessa elever hänvisade till individuella programmet, vilket 15 procent av alla förstaårselever på gymnasieskolan gick på under läsåret 2007/08. Det individuella programmet ska därför ersättas av fem särskilda program.

Två av dessa särskilda program tangerar målgrupp och innehåll för ”Lokala yrkesutbildningar”:

³ USK Områdesdata: Tabell 28 Tidsserie över summan av antalet unga arbetslösa och i program med aktivitetsstöd i Hela staden, 18-24 år

⁴ USK. Ekonomiskt bistånd 2008.

⁵ Utbildningsförvaltningens Statiska serier och Kvalitetsredovisningen för gymnasieskolan 2009

- 1) Programinriktat individuellt val är avsett för ungdomar som saknar behörighet till ett nationellt yrkesprogram, men som har dokumenterat god studieförmåga, och som har för avsikt att söka sig till ett sådant program.
- 2) Yrkesintroduktion riktar sig till elever som är obehöriga till ett nationellt program och som önskar en yrkesinriktad utbildning. De ska få en utbildning som gör det möjligt för eleven att direkt etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett nationellt yrkesprogram.

3. PROJEKTETS ÅTAGANDEN

- 1) Etablera en ny utbildningsform inom vuxenutbildningen som riktar sig till ungdomar 18-24 år med svaga formella kompetenser och som syftar till anställning
- 2) Föreslå utbildningsnämnden en finansieringsmodell så att denna nya utbildningsform kan upphandlas inför höstterminen 2012
- 3) Genomföra ett pilotprojekt under perioden 2010-07-01 t o m 2012-06-30 i samarbete med Hantverksakademin som ska rekrytera 80 helårsdeltagare
- 4) Minst hälften av pilotprojektets helårsdeltagare ska lotsas vidare till anställning

3.1 Delprojektet "Järvalärling"

Utifrån de goda erfarenheter av tidigare samarbete under 2005 och 2006 i projektet "Ungas yrkesrevansch" mellan Stockholms Hantverksförening, Stockholms stad och ESF-rådet i Stockholms län har Hantverksakademin valts ut som samarbetspartner i detta projekt. Samarbetet med Hantverksakademin vill påvisa att det är möjligt att vända ett utanförskap till en samhällsanpassad tillvaro med försörjningsmöjligheter.

I pilotprojektet tas Hantverksakademiens erfarenheter och kompetenser till vara i planering, genomförande, uppföljning, utvärdering och analys.

Hantverksakademins projektledare för Järvalärling kommer i samarbete med vuxenutbildningsavdelningens projektledare att arrangera informationsträffar och seminarier för intresserade politiker, tjänstemän och andra berörda löpande under projektperioden. Avsikten är att erbjuda insyn och skapa forum för utbyte av kompetens. Förvaltningen får kontinuerligt uppgifter om projektets status genom de mätpunkter/nyckeltal som utformas före projektstart. Några viktiga moment kommer att vara:

1. Information och marknadsföring.
Informationen om innehåll, upplägg, kriterier för deltagande och rekryteringsprocessen ska vara så tydlig som möjligt och pågå kontinuerligt. Det är viktigt för att minimera risken för missförstånd bland intresserade deltagare och tjänstemän på Jobbtorg, AF, m.fl.
2. Rekryteringsprocessen
Intresserade inbjuds till introduktionsseminarium om ca 45 minuter vid 1 – 2 tillfällen och gör därefter sin anmälan. Vid inskrivningsintervjun erhålls muntlig och skriftlig information om vilka förväntningar och krav som kommer att ställas under utbildningen.
3. Kontraktskrivning.
I samband med inskrivningsintervjun görs bl.a. en skriftlig överenskommelse mellan utbildare och lärlingselev. I överenskommelsen framgår förutsättningar, regler och policies under perioden.
4. Avslutning av utbildningen.
Vid övergång till anställning eller annan verksamhet kommer utbildningssamordnaren tillsammans med verksamhetsansvarig att ge lärlingen så goda förutsättningar som möjligt.

Större delen av lärlingsutbildningen sker ute på arbetsplatserna. Innan dess får deltagarna stora möjligheter att bekanta sig med olika hantverksbranscher, speciella hantverk och tekniker. Utbildningen leds av professionella handledare med stor yrkesvana som tränar, utbildar och bedömer lärlingens framsteg, vilka dokumenteras nog. Under utbildningen genomförs också teoretiska studier på gymnasienivå i kärnämnen.

De viktigaste momenten under utbildningen sker med hjälp av handledare ute på arbetsplatserna. Det är utvalda handledare som enligt överenskommelse med Hantverksakademien sätter av viss tid för utbildning av lärlingen.

Under hela projektperioden har lärlingen kontakt och stöd av en utbildningssamordnare. Samordnaren hjälper till med praktiska frågor och erbjuder visst socialt stöd under utbildningen.

3.1.1 Rekrytering till järvälärling

Rekrytering genomförs av Hantverksakademien. Varje månad redovisas intagning och avhopp till projektledaren. Vid styrgruppens kvartalsvisa möten redovisas projektledarens analys.

Målgruppen är arbetslösa unga människor, 18-24 år. Målgruppen identifieras och rekryteras i samverkan med berörda stadsdelsförvaltningar, Jobbtorg Stockholm och utbildningsförvaltningen, Järvaandans 170 olika föreningar, organisationer och företag samt otraditionella metoder t ex i samverkan med Järvaandans olika föreningar.

Deltagarnas språkkunskaper rekommenderas motsvara avslutad grundskola.

Prioriteringsordning:

- 1) Ungdomar 18-24 år från projektets tre stadsdelsnämndsområden som inte har genomfört tre års gymnasiestudier.
- 2) Ungdomar 18-24 år från övriga staden som inte har genomfört tre års gymnasiestudier.
- 3) Ungdomar 18-24 år från projektets tre stadsdelsnämndsområden som har genomfört tre års gymnasiestudier men som av olika skäl bedömts lämpliga för detta projekt av stadsdelsförvaltning eller Jobbtorg.
- 4) Ungdomar 18-24 år från övriga staden som har genomfört tre års gymnasiestudier men som av olika skäl bedömts lämpliga för detta projekt av stadsdelsförvaltning eller Jobbtorg.

Inom ramen för Järvalyftet och Söderortsvisionen ska projektledarna bygga nätverk och säkerställa att Hantverksakademiens verksamhet görs känd.

Inför projektstart kommer turordningsreglerna tydliggöras så att prioriteringsordningen t.ex. inte medför att kategori 3) och 4) släpps in alltför tidigt i projektet.

3.1.2 Kvalitetssäkring

Individuella yrkesplaner.

Yrkeskompetens och planering sker genom förankring i respektive bransch, utbildning i verktygskunskap, m.m. I planen dokumenteras uppvisade kunskaper, stegvis, moment för moment, även för kärnämnen på gymnasienivå. Som ett komplement till den praktiska och teoretiska utbildningen används European Quality Frame (EQF) som ett verktyg för den personliga utvecklingen.

Deltagarpärm (portfolio).

Varje deltagare har en personlig pärm med aktuell information. Deltagaren samlar på genomförda moment och kan själv redovisa sina kunskaper och godkända moment.

Handledarpärm.

All relevant information för handledaren. Uppgifter om deltagarna, dokumentation över deras framsteg, m.m.

Deltagarnas närvarostatistik.

Närvarosystemet ProCapita används. Systemet påminner om stadens Hanna-system.

Programråd.

Råden träffas minst 2 ggr/år och har framförallt en övervakande uppgift i demokratisk anda. I rådet finns bl.a. branschfolk, elever, handledare, utbildningssamordnare representerade. Rådens möten dokumenteras.

3.2 Utredningsuppdraget under 2010

Inom Yrkeshögskolan, ordinarie vuxenutbildning och den statliga satsningen Yrkesvux finns goda möjligheter att utbilda sig mot ett yrke för den som har en framtidsvision, och mod att vilja förverkliga denna, samt har möjlighet att försörja sig under studietiden.

Bland ungdomar 18-24 år finns det dock en växande grupp som med svaga formella kompetenser, lågt självförtroende och med ett visst motstånd mot att själv finansiera sina studier.

Att under 2010 utreda förutsättningar för lokala yrkesutbildningar innebär att ta fram en gemensam bild av staden gör, och har gjort, för att lotsa unga arbetslösa mot försörjning. I utredningsuppdraget ligger också att identifiera nya individualiserade utbildningslösningar inspirerade av t ex Danmark och Holland.

Den stora utmaningen i uppdraget att skapa lokala yrkesutbildningar är dock att säkra framtida finansiering för en ny utbildningsform inom den kommunala vuxenutbildningen.

3.2.1 Relaterade projekt/processer

Det finns ett stort antal pågående projekt/processer som tangerar kommunfullmäktiges uppdrag att "tillsammans utreda lokal yrkesutbildning". I utredningsuppdraget ingår därför också att klargöra relationen till bl a nedanstående:

- Ur Järvalyftets 100 punkter: extra satsning på sommarjobb o aktiviteter, ökad profilering av skolor, Järva karriärcenter för bättre koppling skola-arbetsliv, gymnasieungdomar på glid (Salut), Stockholm Innovation and Growth, TCC, Starthus för unga entreprenörer
- Skolstrategi för Järva och Söderort (Önnestam/Nilsson)
- Effektiva insatser mot ungdomsbrottslighet (Ds 1010:9) och Kriminella grupperingar – motverka rekrytering av avhopp (SOU 2010:15). Tjut till UtbN den 20 maj
- Ungdomar som begår brott (Socialstyrelsen)
- Etablering Stockholm
- Af?
- Europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning (Stadsmissionen)

De berörda förvaltningarna har olika uppdrag och mål men för en ung människa kan det vara svårt att förstå när en social insats övergår i arbetsmarknadsåtgärd eller utbildning. Det kan också vara en teoretisk utmaning att beskriva när, och varför, en praktikplats ska kopplas till stadsdelsförvaltningens sociala åtgärd, Jobbtorgens coachande insats och utbildningsförvaltningens bildande. Även detta ska redas ut under 2010.

3.2.2 Gemensamt med Jobbtorg Stockholm

- gemensam upphandling av forskare som följer projekten Merit.Nu och Järvalärling
- studiebesök i Danmark/Nederländerna
- workshop i mitten av augusti

3.3 Projektets värdegrund – effektivitet och bemötande

Effektivitet

Stockholms Stad utmanar projektet med sin ambition att utveckla goda arbetsprocesser för att kunna bli en stad i världsklass 2030 enligt stadens vision.

Lean är en ledningsfilosofi och ett arbetssätt för systematiskt förbättringsarbete. En grundtanke är att skapa största möjliga värde med minsta möjliga resurser. Detta sker via ett stödjande ledarskap, genom att tillvara medarbetarnas kunskaper samt genom att fokusera på värdeskapande aktiviteter och eliminera slöserier. Lean handlar också om långsiktighet och helhetstänkande där kontinuerliga förbättringar genomförs steg för steg, med enkla metoder.

Bemötande

Den danske filosofen Søren Kirkegaard utmanar alla deltagare i projektet genom sin dikt Till eftertanke.

”Om jag vill lyckas med att föra en människa mot ett bestämt mål, måste jag först finna henne där hon är och börja just där. Den som inte kan det lurar sig själv när hon tror att hon kan hjälpa andra. För att hjälpa någon måste jag visserligen förstå mer än vad han gör, men först och främst förstå det han förstår. Om jag inte kan det, så hjälper det inte att jag kan och vet mera /.../

4. MILSTOLPAR

Följande milstolpar är inplanerade under projektet:

2010	1 mars	Projektledare anställd på vux avd
	12 mars	Utbildningsdirektören skriver på Järvalyftsansökan
	16 april	Stadsdirektören godkänner ansökan på 14,75 mnkr för 2010 och 2011
	17 maj	Svenska Bostäder och Hantverksakademin skriver hyresavtal
	18 maj	Utbildningsdirektören godkänner projektplanen
	1 juni	Projektledare anställs hos Hantverksakademin
	10 juni	Utbildningsnämnden godkänner projektplanen – därefter anmälan hos stadsdelsnämnder och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnd.

	2 augusti	Hantverksakademin öppnar Järvalärling i Husby
	augusti	De tre berörda Borgarråden inviger Järvalärling
	december	Vuxenutbildningsavdelningens utredning om lokala yrkesutbildningar presenteras
2011	sommaren	Vuxenutbildningsavdelningens upphandling påbörjas
	december	Anbud inkommer
2012	mars	Upphandling genomförd
	oktober	Slutrapport för projektet

5. PROJEKTBUDET

Total projektbudget 23 mnkr

Intäkt 2010 och 2011 – 14,75 mnkr

(Medel från ”Järvalyftet” enligt stadsdirektörens beslut, 2010-04-16)

Finansiering för 2012 beslutas i samband med utbildningsnämndens godkännande av verksamhetsplanen.

	2010	2011	2012
Järvalärling	1,5	8,0	7,0
proj led UtbF	0,7	0,8	0,4
adm Vux Sthlm	0,2	0,2	0,1
forskare	0,2	0,2	0,2
investeringaranti			0,5
Övrigt		3,0	
	2,6	12,2	8,2

6. PROJEKTORGANISATION

Följande personer kommer att bemanna rollerna i projektorganisationen.

Roll	Namn	Förvaltning/Avdelning
Projektagare och styrgruppens ordförande	Lars Brandt	utbf, chef vux avd
Styrgruppsmedlemmar	Magnus Andersson	slk, direktörens stab
	Karin Eriksson Bech	saf, arbetsmarknadsavd
	Susanne Tengberg	avd chef, Rinkeby-Kista sdf
	Agneta Mejbert	enhetschef, Spånga-Tensta sdf
	Carina Cronwall-Johansson	enhetschef, Hässelby-Vällingby sdf
Projektledare	Pär Lundström	Utbef, vux avd

6.1 Kreativt team

En av de största utmaningarna i kommunfullmäktiges uppdrag till utbildningsnämnden är begreppet – Tillsammans!

Styrgruppen ska därför kompletteras med ett kreativt team som under relativt fria arbetsformer ska diskutera hur de gemensamma offentliga resurserna på bästa sätt ska kunna nyttjas för att lotsa unga människor mot en identitet som egenförsörjd samhällsmedborgare.

Det kreativa teamets sammansättning kommer att bygga på representativitet för de olika institutionerna men också på att deltagarna har en intellektuell frihet att tänka utanför nuvarande lagstiftning och uppdrag.

Begreppet ”Kreativt team” används för att markera att det inte är en arbetsgrupp, eller en referensgrupp.

7. ÄNDRINGAR

Avvikelser och beslut om förändringar inom projektets ramar tas upp i styrgruppsprotokoll vid styrgruppsmöten.

8. RISKER OCH BEROENDEN

De risker som bedömts som allvarligast och våra förslag till åtgärder beskrivs i nedanstående tabell.

Risker	Åtgärder
Styrgruppens medlemmar riskerar att fastna i andra uppgifter.	Ta fram spelregler för styrgruppens medlemmar
Uppdraget spänner över två mandatperioder. Det finns en stor risk att nyckelpersoner byts ut, både inom politiken och inom tjänstemannaleden.	Förankra projektplanen i hela utbildningsnämnden
Projektet saknar finansiering för det sista året, 2012.	I arbetet med utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2012 säkerställa finansiering för att kunna slutföra projektet

8.1 Möten och rapportering

Möten och dokument	Frekvens	När	Ansvar
Styrgruppsmöten	Kvartalsvis		Projektledare
Avstämning mellan vuxenutbildningsavdelningen och Hantverksakademin	Månadsvis		Projektledare

8.2 Projektadministration

8.2.1 Dokumenthantering

För projektet har den gemensamma mappen "Lokal yrkesutbildning" upprättats på G: VUX-Gemensam. Här sparas alla officiella dokument i projektet. På projektledarens H: sparas arbetsmaterial i mappen "Lokal yrkesutbildning".

8.2.2 Diarieföring

Projektplan kommer att diarieföras. Övriga dokument som skapas i projektet överförs till arkivet när projektet är avslutat och formellt stängt.

8.2.3 Administrativa uppgifter

Projektets namn är Lokala yrkesutbildningar på Järva.
Projektets diarienummer är 10-007/664.